

บทวิจารณ์หนังสือเรื่อง “Practical Research: Planning and Design”

ณัฐวธ แก้วสุทธา*

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อแนะนำหนังสือเรื่อง “Practical Research: Planning and Design” โดย Paul D. Leedy และ Jeanne Ellis Ormrod ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ครั้งที่ 10 ในตำราชุดนี้ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดในการวางแผนและออกแบบการวิจัยที่เป็นมืออาชีพและมีคุณภาพทางวิชาการ โดยเนื้อหาในหนังสือจะประกอบด้วย 5 ส่วน อธิบายไว้อย่างเป็นลำดับตามขั้นตอนของการทำการวิจัย โดยในส่วนแรกของหนังสือจะเป็นการนำเสนอหลักปรัชญาพื้นฐานของการวิจัยและเครื่องมือวิจัย ในส่วนที่สองจะเน้นไปที่กระบวนการวิจัย ซึ่งจะเน้นให้เห็นความสำคัญของการตั้งปัญหาการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม รวมถึงการออกแบบวางแผนโครงการวิจัย ส่วนที่สามผู้เขียนได้แนะนำและทำความเข้าใจเบื้องต้นให้ผู้อ่านรู้จักชนิดและรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพเบื้องต้น และในส่วนสุดท้ายของหนังสือผู้เขียนได้อธิบายอย่างละเอียดในขั้นตอนต่างๆ ของการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยแบบผสมวิธี รวมถึงแนะนำการเขียนรายงานวิจัย ซึ่งจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ คือ มีแบบฝึกหัด ข้อแนะนำ หรือคู่มือปฏิบัติในขั้นตอนต่างๆ ที่สำคัญในงานวิจัยในทุกบทของหนังสือ ทำให้มีประโยชน์อย่างมากสำหรับนักวิจัยเริ่มต้นในการวิจัยทุกประเภท

คำสำคัญ : วิธีการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ การวางแผนและการออกแบบ

*อาจารย์ ภาควิชาทันตกรรมสำหรับเด็กและทันตกรรมป้องกัน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

Book Review “Practical Research: Planning and Design”

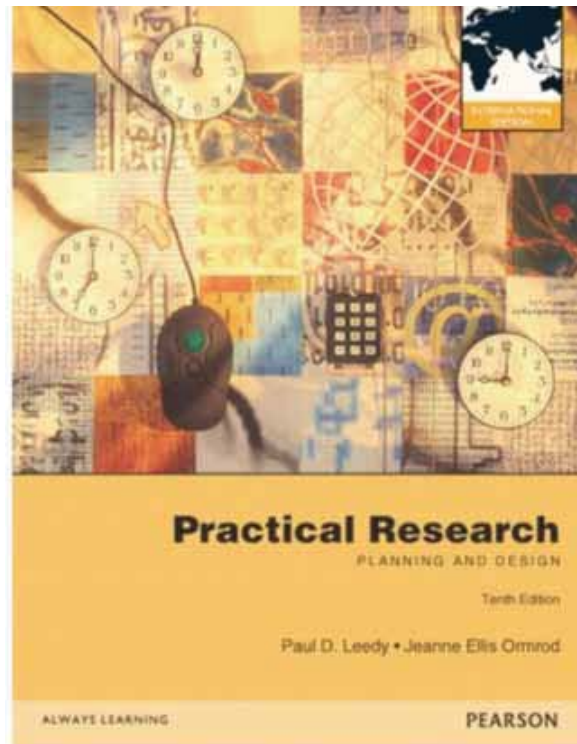
Nathawut Kaewsutha*

Abstract

This article aims to introduce the textbook named, “Practical Research: Planning and Design” by Paul D. Leedy and Jeanne Ellis Ormrod, (10th edition, 2013). This book focuses on the fundamental elements for the structure of quality research and the process that leads to the professional and performed research. This book divided into five main parts of research processes. The first part of the book attempt to clarify the basic philosophy of research, and research instruments. The second part of this book presents the research process, including the importance of the research problem, the literature review and research projects design. The third part has introduced the basic types and design of qualitative research. And in the last part of the book, the author describes in detail the various tools of quantitative research and Mixed-Methods and guidelines for presenting and publishing research results. This book offered research exercises, recommendations, and guidelines for all chapters that could be very useful for all type of beginner researchers

Key words : Research method, Quantitative research, Qualitative research, Planning and Design

**Lecturer Department of Pedodontic and Preventive Dentistry, Faculty of Dentistry, Srinakharinwirot University, Sukhumvit 23, Wattana, Bangkok, 10110*

รูปที่ 1 หนังสือ *Practical Research : Planning and Design* โดย Paul D. Leedy และ Jeanne Ellis Ormrod จัดพิมพ์ครั้งที่ 10 พ.ศ. 2556

บทนำ

การทำงานวิจัยให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับในเชิงวิชาการนั้น อาจไม่ใช่เรื่องที่ย่างยากในเชิงปฏิบัติ โดยเฉพาะการวางแผนและออกแบบการวิจัยนั้น หากขาดความเข้าใจอย่างแท้จริงแล้วก็ยากที่จะประสบความสำเร็จในการวิจัย ซึ่งถ้าผู้วิจัยศึกษาและทำความเข้าใจอย่างถูกต้องในเรื่องดังกล่าวก่อนลงมือทำการวิจัยก็จะช่วยให้การวิจัยมีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ต่อสังคมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ มีหนังสือตำราและงานวิจัยหลายเล่มที่นำเสนอแนวคิดและเทคนิคการวางแผนและออกแบบการวิจัย แต่หนังสือที่นำเสนอแนวคิดวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับมากเล่มหนึ่งคือหนังสือของ Paul D. Leedy ที่ชื่อ “Practical Research: Planning and Design” ซึ่งเป็นหนังสือที่นำเสนอเนื้อหา รวมถึงวิธีการปฏิบัติในการออกแบบการวิจัยตั้งแต่

การตั้งปัญหาการวิจัย การวางแผนออกแบบการวิจัย จนถึงการแปลผลข้อมูลต่างๆ ซึ่งเป็นตำราที่ถูกใช้มานานเกือบ 40 ปีแล้ว โดยหนังสือเล่มนี้พิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2517 [1] และได้มีการปรับปรุงและพัฒนาต่อมาจนถึงการพิมพ์ครั้งที่ 7 [2] ซึ่งเป็นเล่มสุดท้ายก่อนที่ Paul D. Leedy จะเสียชีวิต หลังจากนั้น J.E. Ormrod ได้มาร่วมเขียนและปรับปรุงเพิ่มเติมในส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพขึ้น เพื่อให้หนังสือเล่มนี้มีความครอบคลุมและมีลักษณะที่นำไปปฏิบัติได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเผยแพร่ตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 8 เป็นต้นมาในปี พ.ศ. 2548 [3] จนถึงปัจจุบันเป็นการพิมพ์ครั้งที่ 10 ซึ่งตีพิมพ์ พ.ศ. 2556 [4] ทั้งนี้ ได้มีการปรับปรุงและมีการเพิ่มเติมเนื้อหาในแต่ละครั้ง จนในปัจจุบันนี้ได้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น โดยมีการเพิ่มเติม

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การใช้การสำรวจออนไลน์และวิเคราะห์ผลข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงมีการเพิ่มเติมการออกแบบการวิจัยแบบผสมวิธี ประเด็นจริยธรรมในการวิจัยที่เป็นผลมาจากเทคโนโลยีที่ทันสมัยและแนวทางการปฏิบัติสำหรับการนำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัย ในการจัดพิมพ์ครั้งล่าสุดนี้ด้วย ซึ่งจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ คือ เป็นตำราคู่มือการวิจัยที่ค่อนข้างมีเนื้อหาที่ครอบคลุมสำหรับผู้เริ่มต้น ในแนวคิดพื้นฐานเพื่อความเข้าใจในหลักการของการวิจัยในรูปแบบต่างๆ เช่น การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยแบบผสมวิธี รวมถึงในตอนท้ายของแต่ละบทของหนังสือเล่มนี้จะมีแบบฝึกหัด ซึ่งก็จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถพัฒนาตนเองด้วยการฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองได้อย่างดีเยี่ยม และในบางบทจะมีการให้ข้อเสนอแนะ หรือคู่มือปฏิบัติในขั้นตอนต่างๆ ซึ่งผู้อ่านสามารถนำไปใช้เป็นหลักในการตรวจสอบขั้นตอนต่างๆในการวิจัยได้ทันที ซึ่งถือเป็นตำราการวิจัยที่มีการถูกอ้างถึงและในไปใช้ในวงวิชาการอย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ เช่น หนังสือตำราการวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง “Qualitative Research Methods for the Social Sciences” ของ เบิร์ก [5] ได้มีการกล่าวถึงเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ถึงสามบท หรือตำราการวิจัยเชิงปริมาณเรื่อง “Essentials of behavioral Research: Methods and Data Analysis” ของ โรเซนทาลและรอสนัวร์ [6] ก็ได้มีการนำหลักการประมวลเอกสารของหนังสือเล่มนี้ในบทที่ 3 เป็นส่วนหนึ่งของตำราเล่มดังกล่าว สำหรับตำราการวิจัยของประเทศไทยก็มักใช้หลักการในหนังสือเล่มนี้ไปใช้ โดยเฉพาะประเด็นการเขียนประมวลเอกสารจากกว้างมาสู่แคบของหนังสือเล่มนี้ ยังได้รับการขยายความและเพิ่มเติมวิธีการให้ชัดเจนขึ้นในบทความและตำราการวิจัยอีกหลายเล่ม เช่น ตำราหลักและวิธีการประมวลเอกสารเพื่อความเป็นเลิศทางวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ของดุจเดือน พันธุมนาวิน [7] เทคนิคการประมวลเอกสารเพื่อการวิจัย ของงามตา วานิชานนท์ [8] ซึ่งแสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้ที่มีประโยชน์เป็นอย่างมากของหนังสือเล่มนี้

เนื้อหา

การจัดแบ่งเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วนหลัก คือ ส่วนแรกของหนังสือจะเป็นการนำเสนอหลักปรัชญาพื้นฐานของการวิจัยและเครื่องมือวิจัย ส่วนที่สองจะเน้นไปที่กระบวนการวิจัย ซึ่งจะเน้นให้เห็นความสำคัญของการตั้งปัญหาการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม รวมถึงการออกแบบวางแผนโครงการวิจัย ส่วนที่สามผู้เขียนได้แนะนำและทำความเข้าใจเบื้องต้นให้ผู้อ่านรู้จักชนิดและรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพเบื้องต้น ส่วนนี้ผู้เขียนได้อธิบายอย่างละเอียดในขั้นตอนต่างๆ ของการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยแบบผสมวิธี และในส่วนสุดท้ายผู้เขียนได้แนะนำการเขียนรายงานวิจัย ซึ่งสรุปเนื้อหาที่ไว้อย่างน่าสนใจในแต่ละส่วน มีดังนี้

ส่วนที่ 1 ในบทแรกผู้เขียนได้กล่าวถึงหลักการพิจารณาเบื้องต้นในการทำวิจัย โดยการทำวิจัยจะต้องเริ่มต้นจากผู้วิจัยเกิดคำถามหรือปัญหาทางวิจัย ซึ่งต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้นในการวิจัยว่าจะทำไปเพื่อแก้ไขปัญหอะไร และต้องมีกระบวนการวางแผนเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบและมีการออกแบบให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาการวิจัย ต้องมีการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและงานวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำปัญหาหรือคำถามการวิจัยไปสู่การตั้งสมมติฐานการวิจัย ที่ถูกต้อง สามารถเชื่อมโยงและสามารถนำไปสู่เป้าหมายการแก้ปัญหาตามที่ตั้งใจไว้ ซึ่งกระบวนการวางแผนและการออกแบบนี้ต้องทำเป็นขั้นตอนที่ครอบคลุมถึงกระบวนการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ การวิจัยมักเป็นกระบวนการที่เป็นวงจร ซึ่งอาจต้องมีการศึกษาหลายวงรอบจนกว่าจะได้คำตอบของสิ่งที่นักวิจัยต้องการค้นหา และในตอนท้ายของบทผู้เขียนได้อธิบายให้เข้าใจธรรมชาติของเครื่องมือวิจัยต่างๆ ได้แก่ ห้องสมุด คอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติ และการวัดผล ชนิดของตัวแปรต่างๆ และสิ่งสำคัญที่สุดของเครื่องมือการวิจัย คือ ตัวผู้วิจัยเองที่มีความเป็นเหตุผลเข้าใจความเป็นมนุษย์ (Human Mind)

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยบทที่ 2-5 เน้นไปที่กระบวนการวิจัย เริ่มจากสาระในบทที่ 2 นั้นจะเน้นให้ผู้อ่านให้ความสำคัญกับปัญหาการวิจัย โดยถือว่าเป็นหัวใจของการวิจัย เนื่องจากคุณค่าของงานวิจัยจะอยู่ที่การเลือกปัญหาการวิจัยที่มีคุณค่าเข้ามาทำการวิจัย เพราะการวิจัยในประเด็นที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ หรือตอบได้แต่ความต้องการอยากรู้ของตนเอง แต่ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์ต่อไม่ได้ ก็ไม่ถือเป็นการวิจัยที่ดีได้ ทั้งนี้ ปัญหาการวิจัยที่ดี ควรเป็นปัญหาที่เมื่อทำการวิจัยแล้วจะได้คำตอบที่สามารถแก้ไขสิ่งที่เป็นปัญหาอยู่ได้ ซึ่งผู้เขียนได้เน้นกระบวนการแตกปัญหาการวิจัยหลัก ออกเป็นส่วนย่อยลง ที่เรียกว่า ปัญหาทางานวิจัยรอง (Sub-problem) ซึ่งถือเป็นจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ เนื่องจากปัญหาทางานวิจัยที่มีคุณภาพนั้นมักจะมี ความซับซ้อน ซึ่งการที่เราแตกปัญหาการวิจัยออกเป็นปัญหาหลัก และปัญหารองจะทำให้มองปัญหาการวิจัยได้ชัดเจน มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การตั้งวัตถุประสงค์การวิจัย ที่เหมาะสม และการกำหนดหัวข้อในการประมวลเอกสาร การกำหนดสมมติฐาน การวิจัยและขั้นตอนอื่น ๆ ต่อไป และเมื่อพิจารณาในบทที่ 3 ผู้เขียนเน้นเน้นให้ผู้อ่าน ให้ความสำคัญกับการทบทวนวรรณกรรมซึ่งเป็นจุดเด่น ในหนังสือชุดนี้ ผู้เขียนได้แนะนำขั้นตอนในการทบทวน วรรณกรรมไว้ประกอบด้วย ระบุปัญหาการวิจัยหลัก จำแนกปัญหาการวิจัยรอง ระบุคำที่เกี่ยวข้อง หรือ ประโยค ที่สัมพันธ์กับปัญหาทางานวิจัยรอง แปลงคำหรือ ประโยคเหล่านั้นเป็นข้อความที่จะไปทำการสืบค้น ลงมือสืบค้นในห้องสมุด หรือฐานข้อมูลต่างๆ รวมถึง ระบบฐานข้อมูลต่างๆ และขั้นตอนสุดท้าย คือ การอ่าน เอกสารทั้งหมดเหล่านั้นอย่างตั้งใจ ทั้งนี้ผู้เขียนโดย หลักการสำคัญ คือ ผู้วิจัยควรจะต้องมีการวางแผน ในการนำเอกสารที่หามาได้มาเขียน มีการพิจารณา จัดวางลำดับของเอกสารที่ค้นหามาได้ตามลำดับความ สัมพันธ์ของข้อมูล โดยอาจจะเริ่มจากทฤษฎีหรืองานวิจัย ที่เก่าแต่เป็นที่นิยมอย่างมากและยาวนานซึ่งอาจจะ ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานวิจัยของตนเองนัก จากนั้น

ค่อยๆ ลำดับเอกสารสู่ประเด็นที่ใกล้เคียงงานวิจัยตนเอง ทั้งนี้ในส่วนท้ายของบทนี้ผู้เขียนได้เพิ่มเติมในประเด็น จริยธรรมในการวิจัย และให้แบบตรวจสอบ (Check-List) สำหรับการตรวจสอบในประเด็นจริยธรรมในการวิจัยใน การอ้างอิงเอกสารที่เกี่ยวข้อง

สำหรับสาระในบทที่ 4 ผู้เขียนได้นำเสนอหลัก ในการวางแผนโครงการวิจัย โดยอธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจ ถึงความแตกต่างระหว่างการออกแบบการวิจัยและ วิธีวิทยาการวิจัย โดยเน้นย้ำความสำคัญของการแปล ความหมายข้อมูลโดยการที่จะได้ความจริง (Truth) นั้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องมีวิธีการสกัดเอาความหมายจากข้อมูล ที่ดี ที่ถูกต้อง ที่มีประสิทธิภาพออกมาจึงจะมีความใกล้เคียงหรือเป็นความจริงมากที่สุด ซึ่งกระบวนการในการ สกัดเอาความจริงออกมานั้น คือระเบียบวิธีวิจัยที่ตนเอง ซึ่งผู้เขียนได้เปรียบเทียบว่า “ข้อมูล (Data)” นั้นเหมือนกับสินแร่ (ore) ที่ต้องมีวิธีวิทยาการวิจัย (Research methodology) ที่เหมาะสมจึงจะสามารถสกัดความหมาย ออกจากข้อมูล จนสามารถได้ข้อเท็จจริงในการวิจัย ครั้งนั้นๆ ได้ และในบทที่ 5 ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างและ แนะนำแนวทางการเขียนเค้าโครงการวิจัยที่มีคุณภาพ โดยมีแบบฝึกหัด แนวทางการตรวจสอบ (Check-List) และคู่มือ (Guideline) ประกอบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ โดยง่าย

ส่วนที่ 3 ประกอบด้วยบทที่ 6-7 โดยจะเป็นส่วน ที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นส่วน ที่เพิ่มเข้ามาตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 8 ในปี พ.ศ. 2548 [3] โดยเนื้อหาในส่วนนี้จะแบ่งเป็นสองบท ในบทที่ 6 จะเป็นการอธิบายหลักการแนวคิดโดยทั่วไปของการ วิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งจะมีความแตกต่างกับการวิจัยเชิง ปริมาณ เนื่องจากในการวิจัยเชิงปริมาณจะพยายาม หลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมของผู้วิจัยเพื่อลดอคติต่างๆ แต่ การวิจัยเชิงคุณภาพนั้นตัวผู้วิจัยเองจะเป็นเครื่องมือที่ ใช้เพื่อการทำความเข้าใจ แปลความ ในปรากฏการณ์ ทางสังคมเหล่านั้น จึงเรียกได้ว่า “ผู้วิจัย เป็น เครื่องมือ ในการวิจัย” ของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งบางครั้งการ

ตีความในปรากฏการณ์หนึ่งๆก็ไม่จำเป็นต้องมีข้อสรุปอย่างเดียว ขึ้นกับมุมมองและการทำความเข้าใจของผู้วิจัยนั้นๆ เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพเชื่อว่าความจริงแท้นั้นไม่ได้มีหนึ่งเดียว แต่ขึ้นกับการตีความผ่านมุมมองซึ่งอาจจะมีหลายมิติก็ได้ ซึ่งผู้เขียนได้พยายามทำการเปรียบเทียบการวิจัยเชิงคุณภาพทั้ง 5 รูปแบบ ได้แก่ กรณีศึกษา (Case Study), ชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography), ปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological), ทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในแง่ของวัตถุประสงค์การศึกษา กลุ่มเป้าหมาย วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในแต่ละการศึกษา เพื่อให้ผู้อ่านสามารถแยกแยะความแตกต่างของการศึกษาแต่ละรูปแบบได้ และในบทที่ 7 ผู้เขียนแนะนำการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (historical research) โดยแนะนำแหล่งค้นคว้าอ้างอิงทางประวัติศาสตร์วิธีการเก็บบันทึกข้อมูลทางประวัติศาสตร์ การประเมินและการแปลผลข้อมูล รวมถึงการเขียนรายงานของการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์

ส่วนที่ 4 จะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้เขียนนำเสนอไว้ในบทที่ 8-11 โดยสาระสำคัญในบทที่ 8 การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งผู้เขียนพยายามอธิบายให้เห็นความแตกต่างของการศึกษาเชิงพรรณนาของการวิจัยเชิงปริมาณ ที่มีความแตกต่างจากการสังเกตของการวิจัยคุณภาพ และอธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจการศึกษาเชิงพรรณนาสองรูปแบบ คือ การศึกษาภาคตัดขวาง (Cross-sectional Study) และการศึกษาระยะยาว (Longitudinal Study) และเข้าใจหลักการสุ่มตัวอย่างในแบบต่างๆ สาระในบทที่ 9 จะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental) และรูปแบบการศึกษาชนิดต่างๆ ในบทนี้ ผู้เขียนพยายามอธิบายให้เห็นธรรมชาติของการศึกษาเชิงทดลอง การควบคุมอิทธิพลของตัวแปรตัวอื่นที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรตาม ซึ่งในการพิมพ์ครั้งที่ 10 พ.ศ. 2556 นี้ ผู้เขียนได้เพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method) ซึ่งกำลังเป็น

ที่นิยมกันในปัจจุบันเข้าไปด้วย ซึ่งจะประกอบด้วยการวิจัยแบบผสมวิธีรูปแบบต่างๆ รวมถึงเสนอแนะแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยแบบผสมวิธีด้วย และในบทที่ 11 ผู้เขียนได้อธิบายเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเสนอแนะแนวทางการเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม โดยผู้เขียนได้เน้นให้มีการเลือกสถิติไปใช้ให้เหมาะสมกับข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บ ซึ่งควรจะมี ความสอดคล้องกับปัญหาการวิจัยและสมมติฐาน

ส่วนที่ 5 ผู้เขียนได้แนะนำแนวทางการเขียนรายงานการวิจัย ซึ่งควรมีความสอดคล้องกับรูปแบบมาตรฐานของตามมหาวิทยาลัยต่างๆ หรือตามข้อกำหนดมาตรฐาน เช่น แนวทางของสมาคมจิตวิทยาแห่งสหรัฐอเมริกา (APA) หรือ แนวทางชิคาโก (Chicago) เป็นต้น ทั้งนี้ผู้เขียนได้เน้นย้ำว่าให้เขียนรายงานการวิจัยให้มีความชัดเจนที่สุด เนื่องจาก ผู้วิจัยต้องคิดเสมอว่า ผู้อ่านงานวิจัยไม่ได้เป็นผู้ที่ได้ลงมือทำ หรือใกล้ชิดกับปรากฏการณ์ที่ศึกษาทำผู้วิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงควรเขียนให้ชัดเจนถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในปรากฏการณ์ที่ศึกษา จึงจะสามารถถ่ายทอดผลการวิจัยให้ผู้อื่นได้รับทราบ ทั้งนี้ ส่วนที่เพิ่มเติมในการพิมพ์ครั้งที่ 10 พ.ศ. 2556 [4] ได้มีการเพิ่มแนวทางการจัดทำโปสเตอร์เพื่อการนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุมวิชาการเพื่อให้ผู้อ่านได้แนวทางเพิ่มเติมในการจัดทำโปสเตอร์นำเสนอที่มีคุณภาพทางวิชาการ

บทวิจารณ์และสรุป: ประโยชน์และการนำไปใช้

เนื้อหาในหนังสือ “Practical Research: Planning and Design” เล่มนี้ถือว่ามีประโยชน์มากในการทำ ความเข้าใจกับการวิจัยเบื้องต้นโดยเฉพาะนักวิชาการ อาจารย์ นักวิจัย นักศึกษาและผู้สนใจงานวิจัยในหลายรูปแบบ มีการออกแบบการวิจัยที่หลากหลายทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งเนื้อหาภายในเล่มผู้เขียนพยายามที่จะแทรก ภาพประกอบ แผนผัง และยกตัวอย่างประกอบในทุกบทของหนังสือ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพหรือเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งสามารถทำได้

ค่อนข้างดีทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น โดยเฉพาะในส่วนการวางแผนและออกแบบการวิจัย จะมีการเน้นทำความเข้าใจเป็นพิเศษ และมีการอธิบายอย่างละเอียดทำให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้นว่างานวิจัยควรจะต้องมีลักษณะอย่างไร

ทั้งนี้จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ คือ การที่ผู้เขียนได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของผู้อ่าน โดยได้ให้แนวทางการปฏิบัติ (Guideline) แบบฝึกหัด หรือข้อแนะนำในขั้นตอนต่างๆ ในแต่ละบททำให้ผู้อ่านสามารถนำเอาแนวทางดังกล่าวไปตรวจสอบและใช้ประเมินงานวิจัยที่ตนเองกำลังดำเนินการได้ทันที นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้มีการยกตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเกือบทุกบท ซึ่งตัวอย่างงานวิจัยที่ผู้เขียนนำมาอธิบายนั้นมีความหลากหลายในสาขาวิชาต่างๆ ตั้งแต่สาขาแพทยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และจิตวิทยา ซึ่งการมีตัวอย่างจากหลายสาขาวิชาทำให้ผู้อ่านที่ทำวิจัยในสาขาต่างๆ กันสามารถเข้าใจในหนังสือเล่มนี้ได้ง่ายขึ้น และในการปรับปรุงในแต่ละครั้งที่จัดพิมพ์ ผู้เขียนมีความพยายามจะเพิ่มเติมเนื้อหาให้มีความทันสมัยตลอดเวลาตั้งแต่เห็นได้จากในหนังสือเล่มล่าสุด [4] ที่ได้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในทุกๆ ขั้นตอนของการวิจัย การวิจัยแบบผสมวิธี และประเด็นจริยธรรมในการวิจัย ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีที่ทำให้เนื้อหาในหนังสือยังคงมีความทันสมัยอยู่เสมอแม้ว่าเล่มแรกจะออกมานานกว่า 40 ปีแล้วก็ตาม

แต่อย่างไรก็ตาม หนังสือเล่มนี้ก็อาจมีข้อไม่สมบูรณ์อยู่บ้างในบางประเด็น โดยเฉพาะในการปรับปรุงครั้งหลังๆ ที่มีการเพิ่มเนื้อหาให้มากขึ้นนั้น ทำให้มีความจำเป็นต้องตัดทอนเนื้อหาในบางส่วนของหนังสือออกไป เช่น การทบทวนวรรณกรรมซึ่งในเล่มแรกๆ จะให้การอธิบายอย่างละเอียด แต่ในเล่มปัจจุบันจะเป็นเพียงการกล่าวในภาพรวมอย่างสรุป นอกจากนี้ในเนื้อหาบางบทที่เพิ่มเติมขึ้นมา เช่น การวิจัยเชิงปริมาณหรือการวิจัยแบบผสมวิธีนั้น จะพบว่า เป็นเพียงการ

นำเสนอเนื้อหาในเบื้องต้น ยังขาดรายละเอียดในเชิงเนื้อหาเพื่อทำความเข้าใจอีกมาก ทั้งนี้ ผู้อ่านสามารถไปศึกษาเพิ่มเติมได้ในเอกสารอ้างอิงที่ผู้เขียนได้ใส่ไว้ท้ายบท

แม้ว่าหนังสือ “Practical Research: Planning and Design” จะได้จัดพิมพ์เป็นครั้งที่ 10 แล้วก็ตาม แต่พบว่าการเขียนบทวิจารณ์ไม่มากนัก ที่พบได้คือบทวิจารณ์ของ มิลเลอร์ ไวท์เฮด [9] ที่ได้วิจารณ์หนังสือในชุดนี้ในการจัดพิมพ์ครั้งที่ 7 ซึ่งเป็นหนังสือเล่มที่สามารถหาได้จากเว็บไซต์เป็นครั้งแรกของหนังสือเล่มนี้ และได้ให้รายละเอียดโดยสรุปของหนังสือเล่มนี้ทั้ง 12 บทที่เน้นทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย ซึ่งผู้วิจารณ์ได้เห็นจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ว่ามีการยกตัวอย่างประกอบที่มาจากหลายแขนงสาขาวิชาทำให้ผู้วิจัยจากหลายๆ สาขาสามารถใช้หนังสือเล่มนี้ด้วยกันได้ สำหรับบทวิจารณ์ในประเทศไทย รองศาสตราจารย์ดวงเดือน พันธุมนาวิน [10] ได้วิจารณ์หนังสือเล่มนี้ โดยได้อธิบายถึงพัฒนาการของหนังสือในชุดนี้ตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 1-9 ในลักษณะที่ไม่ได้ลงรายละเอียดในสาระแต่ละบท แต่ได้สรุปประเด็นถึงคุณสมบัตินี้ที่สำคัญของตำราชุดนี้ 4 ประการประกอบด้วย 1. การให้ตัวอย่างแบบฝึกหัดทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ 2. ความหลากหลายของตัวอย่างงานวิจัยที่มีหลากหลายสาขา 3. ให้วิธีการที่ชัดเจนในหลายขั้นตอนของการวิจัย เช่น เกณฑ์ 16 ข้อในการพิจารณาว่าจุดมุ่งหมายการวิจัย เป็นต้น 4. การนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการทำวิจัย และได้ขยายความของจุดเด่นในหนังสือชุดนี้ในด้านการเขียนประมวลเอกสารจากกว้างมาสู่แคบลักษณะแบบสามเหลี่ยมหัวกลับ ที่จะทำให้ผู้วิจัยสามารถลำดับความสำคัญของเอกสารอ้างอิงต่างๆ ได้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจารณ์ได้พบจุดด้อยที่เนื้อหาในส่วนดังกล่าวได้ถูกตัดทอนลงในการจัดพิมพ์ครั้งที่ 8-10 ของหนังสือเล่มนี้และเสนอแนะให้ในการปรับปรุงครั้งต่อไปมีการขยายความและคงจุดเด่นในเรื่องดังกล่าวไว้

กล่าวโดยสรุปแล้ว เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้มีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เริ่มต้นจะทำงานวิจัยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเนื้อหาโดยรวมถือว่าครบองค์ประกอบในการวางแผนและออกแบบการวิจัยเหมาะสมสำหรับผู้เริ่มต้นทำการวิจัยทั้งการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ หนังสือเล่มนี้จึงมีประโยชน์ในเชิงวิชาการสูง เหมาะสมจะใช้เป็นตำราการวิจัยหรือคู่มือการทำงานวิจัยเบื้องต้นสำหรับนักวิจัยในทุกแขนง

เอกสารอ้างอิง

1. Leedy, P.D. Practical Research: Planning and Design. 1st edition. New York: MacMillan Publishing Company; 1974.
2. Leedy, P.D., & Ormrod, J.E. Practical Research: Planning and Design. 7th edition. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall; 2001.
3. Leedy, P.D., & Ormrod, J.E. Practical Research: Planning and Design. 8th edition. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall; 2005.
4. Leedy, P.D., & Ormrod, J.E. Practical Research: Planning and Design. 10th edition. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall; 2013.
5. Berg, B.L. Qualitative Research Methods for the Social Sciences. 6th edition. New York: Pearson International Publication. 2007.
6. Rosenthal, R., & Rosnow, R.L. Essentials of behavioral Research: Methods and Data Analysis. 2nd Edition, New York, McGraw-Hill. Inc. 1991.
7. ดุจเดือน พันธุมนาวิน. ตำราหลักและวิธีการประมวลเอกสาร เพื่อความเป็นเลิศในการวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์. คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2551.

8. งามตา วรินทร์านนท์. เทคนิคการประมวลเอกสารเพื่อการวิจัย. บทความวิชาการประกอบการบรรยายในหลักสูตรการฝึกอบรมการวิจัยชั้นสูงทางจิตพฤติกรรมศาสตร์. 2549; หน้า 43-81.

9. Miller-Whitehead, M. (2001). Book review: Practical Research: Planning and Design. (7th edition) by P.D.Leedy & J.E.Ormrod. Upper Saddle River: New Jersey: Merrill.Prentice Hall; 2001.

10. ดวงเดือน พันธุมนาวิน. บทวิจารณ์หนังสือ ตำรา “การปฏิบัติการวิจัย” ที่มีผู้นิยมใช้มาตลอด 36 ปี ของ Leedy. วารสารพัฒนาสังคม. 2553; 12: หน้า 121-132.

ติดต่อบทความ :

อ.ทพ. ณิชวุธ แก้วสุทธา
ภาควิชาทันตกรรมสำหรับเด็กและทันตกรรมป้องกัน
คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
โทรศัพท์ 02-649-5000 ต่อ 15081
จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ballswu@gmail.com

Correspondence author :

Dr.Nathawut Kaewsutha
Lecturer Department of Pedodontic and
Preventive Dentistry, Faculty of Dentistry,
Srinakharinwirot University, Sukhumvit 23,
Wattana, Bangkok, 10110
Tel: 02-649-5000 ext 15081
E-mail : ballswu@gmail.com